

XL.

Betænkning

over

Forslag til Lov om det kongelige Theaters økonomiske Forhold.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 22de Marts 1870).

I det Udvalg, til hvilket Folkethinget har overdraget Prøvelsen af Forslag til Lov om det kgl. Theaters økonomiske Forhold, have to Hovedretninger gjort sig gjældende. Medens et Fleertal (Wille, E. Larsen, E. C. Nyholm, H. M. Petersen og E. B. Rimestad) gaaer ud fra, at Theatret bør bevares som et Statsinstitut, fastholder et Mindretal (Clausager, Høgsbro, Møllen og principalt Zahle) den Opfattelse, at Theatredriften bør stilles fra Staten. Subsidiært har et Mindretal (Zahle) sluttet sig til Hovedtanken i Fleertallets Forslag, men med flere Afvigelser i Enkelthederne.

Fleertallet, som gaaer ud fra, at Theatret bør bevares som en af Staten bestyret og understøttet Anstalt, men som tillige har anset det for vigtigt at forene Bevarelsen af det kgl. Theater med et forstandigt Hensyn til Statskassens Løve, har først reitet sine Undersøgelser hen paa det Spørgsmaal, om Tidspunktet kan antages for skiftet til at opnaae en fast og varig Ordning af Theatrets og Statens Mellembørende, og om det forelagte Lovudkast egner sig til at afgive Grundlaget for en saadan Ordning. Det troer ikke at kunne besvare dette Spørgsmaal, bekræftende. Det af Kirke- og Underviisningsministeren indbragte Lovforslag er paa nogle Enkeltheder nær eenslydende med det, som i forrige Samling efter en omfattende Discussion standfæstes ved Overgangen til tredje Behandling med 49 Stemmer imod 41. Maa det nu end antages, at de foretagne Ændringer have

gjækket nogen Modstand, og maa det end erindres, at Thingets Sammensætning nu er anderledes end ved hiin Afstemning, saa er der dog overveiende Sandsynlighed for, at et Forsøg paa at tilvejebringe en egenlig Organisation for det kgl. Theater ved Opnyttelse ikke vilde være heldigere end dengang. Paa den ene Side Utilbøieligheden til for en længere Aarrække at binde Staten til et vist aarligt Tilskud, paa den anden Side Tvivlen om Hensigtsmæssigheden af de nye kunstneriske og økonomiske Bilskaar, som Lovforslaget kunde berede Theatret, vilde stille sig i Veien for en Overenskomst. Banffælligheden vilde forøges, naar der samtidig skulde tages Bestemmelse om en ny Theaterbygning; thi de Tilskud fra andre Sider, som Lovforslaget forudsætter, vilde ikke kunne ventes, i alt Fald ikke paa den i Lovforslaget forudsatte Maade, medmindre der gaves en Sikkerhed for Theatrets fremtidige Bestaaen, som Rigsdagen neppe er tilbøielig til at yde, og omvendt synes Staten heller ikke passende at kunne underkaste sig Betingelser, som binde dens Handelfrihed og foreskrive den Forpligtelser paa et Omraade, hvor den maa være Herre.

Udvalgets Fleertal er derfor i sine Overveielser kommet til det Resultat, at, hvis et praktisk Udbytte skal naaes, kan dette alene skee ved at dele Opgaven og udtage en enkelt Side af den til Løsning, idet Resten foreløbig skydes tilside.

Det, hvortil der for Diebliffet føles stærkest Trang, er aabenbart et nyt Locale for det kgl. Theater. Medens selve Scenen, og hvad dertil hører, i det Hele maa siges at